

“We moeten het verleden koesteren”

In 2005 kochten Harry Haak en zijn vrouw een bijzonder, maar vervallen monumentaal pand in Kantens. En toen kwamen de aardbevingen. Met bloed, zweet en tranen wist hij de geschiedenis van het gebouw levend te houden.

Een vaalgroene, versleten garagedeur. Verzorgde groen met gele kozijnen. Groezelige, zwartgeblakerde bakstenen. Prachtige glas-in-loodramen. Op Pastorieweg 24-28 in Kantens lopen oud en vernieuwd door elkaar. Veel had het niet gescheeld of het bijzondere gebouw in Amsterdamse Schoolstijl was verdwenen. Eind vorige eeuw had de toenmalige gemeente het terrein op het oog om er nieuwe woningen te bouwen. En twintig jaar geleden leek het toen nog broze pand, als gevolg van de aardbevingen, alsnog zijn karakteristieken te verliezen.

“Er bestond een risico dat de voorgevel op de openbare weg zou vallen”, vertelt eigenaar Harry Haak. “Het Centrum Veilig Wonen (CVW) stelde indertijd voor om de borstwering en schoorstenen te slopen. Van een monumentaal pand. Daar schrok ik van.”

Liefde voor geschiedenis

Dat het gebouw zijn charme heeft behouden en toch weer stevig op zijn voeten staat, is te danken aan Harry's kennis en ervaring als restauratie-architect, zijn liefde voor geschiedenis en aan zijn lange strijd om alle schade vergoed te krijgen. “Als dit gebouw verdwijnt, of de architectuur wordt verminkt, dan verdwijnt er wéér een stuk erfgoed. Dan verliest dit dorp een deel van zijn karakter en het Hogeland een beetje van zijn geschiedenis. Het is bijna het enige gave pand dat herinnert aan de opkomst van het gemotoriseerd openbaar vervoer in de provincie.”

Wildwesttaferelen

In 1919 begon Berend Bisschop op dit adres een busonderneming. Dagelijks bracht hij zijn streekgenoten op en neer naar Groningen. Een dienstregeling was er niet, mensen wisten nooit wanneer de bus reed. Doordat iedereen een busonderneming kon beginnen, ontstonden er wildwesttaferelen van tegen elkaar racende concurrenten. Daar kwam een eind aan toen de provincie besloot het busvervoer aan te besteden. Bisschop richtte met twee partners een nieuw busbedrijf op en breidde de garage aan de Pastorieweg uit met een remise en twee dienstwoningen voor de monteurs.

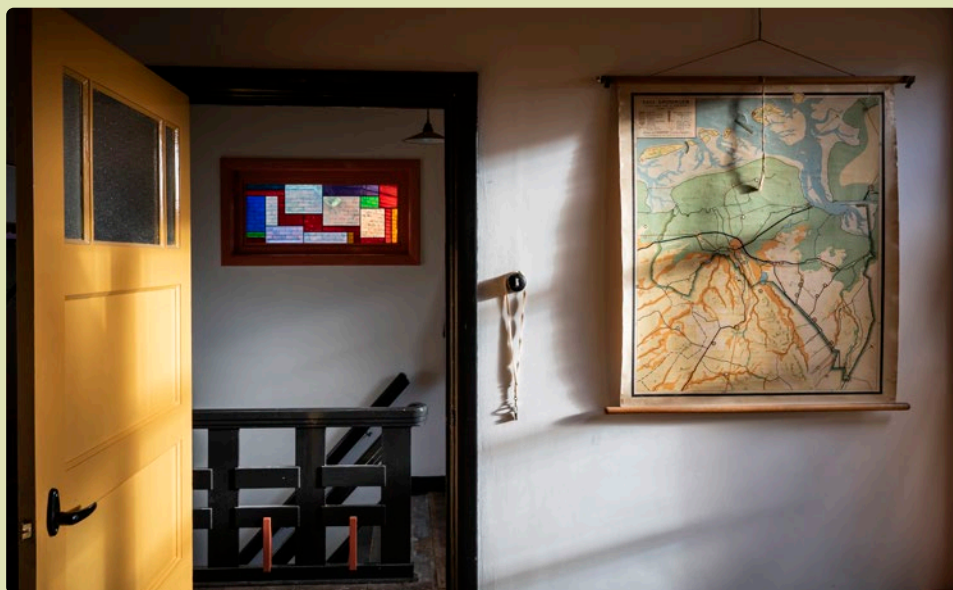

Opgeschud

De gebouwen stonden al decennia leeg toen Harry en zijn vrouw ze in 2005 kochten. "Het waren lege hulzen. Van buiten zag het er vervallen uit, maar binnen was het nog veel erger. Kantens werd toen al opgeschud door aardbevingen. We probeerden te achterhalen hoe serieus dat was. De NAM en de overheid zaten nog in de ontkenningfase en zagen geen gevaar voor burgers. Dus kochten we de panden. Maar het duurde niet lang voordat we de eerste bevingen voelden. Ik ben me toen wel af gaan vragen hoe veilig de situatie hier is."

Harry gooide zijn verbouwingsplannen voor de zekerheid om. Door enkele handige aanpassingen werd de verbouwing meteen een versterking. Alles wat hij aanpakte, deed hij zo subtiel mogelijk. Met respect voor de geschiedenis van het pand.

Het heeft hem veel geld gekost. Omdat er nog geen versterkingsprogramma was en omdat hij niet altijd kreeg waar hij volgens hem recht op had. "Ik heb meerdere schade-inspecteurs over de vloer gehad die vreemde conclusies trokken. En dan ben ik nog architect. Ik weet waar ik over praat als ik in beroep ga, maar andere burgers hebben geen idee. Kijk, ik ga ervan uit dat de medewerkers van het IMG || en daarvoor het TCMG en CVW || de beste bedoelingen hebben. Maar de juridische en procedurele benadering die van hogerhand is bepaald, zorgt voor veel vertraging, kost bakken energie en levert alleen maar ergernis op."

Stalen constructie

Desondanks heeft Harry die lege huls inmiddels zeer prettig bewoonbaar gemaakt. De dienstwoningen zijn aangepast aan modern comfort. En de remise is omgebouwd tot een hippe B&B. Dit was een droom van Harry en zijn vrouw, die helaas overleed voor de vakantiewoning gereed was.

In beide gebouwen zijn zware stalen constructies aangebracht, die echter amper opvallen. Het is de belangrijkste maatregel die Harry nam om het gebouw te stabiliseren. "Ik heb met opzet alle stalen onderdelen in het zicht gelaten, om te laten zien dat je ze niet per se hoeft weg te werken achter voorzetwanden en verlaagde plafonds. Zo hou je het historische interieur intact."

Deze alternatieve versterking was mede mogelijk omdat het pand de monument-status had gekregen. "Mensen denken vaak dat je met zo'n status niks aan je huis kan veranderen. Maar het heeft mij juist geholpen om de sloop van karakteristieke elementen te voorkomen. Ik zou monumenteigenaren die in de versterking zitten willen adviseren om iemand met verstand van zaken mee te laten kijken. Je hoeft de karakteristieke elementen van je huis niet te verliezen. Deze staalconstructie heeft nauwelijks afgedaan aan de beleving in huis en kan er || als de bevingsdreiging ooit voorbij is || zo weer uit."